

Тема. Поняття про текст. Розрізнення окремих речень і тексту. Заголовок.

Мета: ознайомити учнів із поняттям «текст», формувати вміння розрізняти окремі речення і текст, удосконалювати вміння добирати заголовки до текстів, ознайомити учнів з новим словниковим словом *заєць*; збагачувати словниковий запас; виховувати бережливе ставлення до природи.

Учні знатимуть: основні ознаки тексту, лексичне значення словникового слова *заєць*.

Учні вмітимуть: розрізняти окремі речення від тексту, добирати заголовок до поданого тексту.

Тип уроку. Урок вивчення нового матеріалу.

Обладнання: підручник «Рідна мова. 2 клас», I част. (авт М. А. Білецька, М. С. Вашуленко), зображення зайця, мікрофон, картки з реченнями, рюкзачок-словничок, казковий герой Зайчик Кося.

Методи, прийоми та форми роботи : розповідь учителя, «Два-чотири-всі разом», «Мікрофон», «Мозковий штурм», творча робота, «Незакінчене речення».

Хід уроку

I. Організаційний момент.

Задзвенів шкільний дзвінок,
Починаймо вже урок.
Щоб знання хороші мати,
Будем вправно працювати.

II. Актуалізація опорних знань та мотивація навчальної діяльності.

1.Каліграфічна хвилинка.

1)Зз зз за за

2)Словникова робота.

Відгадайте загадку.

Я вухатий ваш дружок,

В мене сірий кожушок,

Куций хвостик, довгі вуса,

Я усіх-усіх боюся.

(Заєць.)

Пояснення лексичного значення слова *заєць*.

- Зверніть увагу на написання цього слова. Запишіть його в зошит.

- Покладіть нове словникове слово до нашого рюкзачка-словничка.

З'являється гість, зайчик Кося, із завданням: пояснити фразеологізми.

3) Вправа « Два-чотири-всі разом ».

Коли так говорять? (Учні витягують один із фразеологізмів, обговорюють у парі, пізніше – у групі).

Вбити двох зайців

Погнався за двома зайцями

Проїхався зайцем

Заяча душа

Пояснення висловів.

Зайчик вибирає найкращу відповідь і дозволяє представнику грипи покласти нове словникове слово до рюкзачка-словничка, пояснюючи його правопис ще раз.

4) Запис одного із фразеологізмів у зошит.

2. Прийом «Мікрофон».

На дошці – зображення зайця і запитання:

- Хто такий заєць?

- Який вигляд має заєць?

- Що допомагає зайцю швидко тікати від ворогів?

Завдання. За запитаннями, що на дошці/, взяти інтерв'ю у однокласників, звертаючись по імені.

III. Цілевизначення та планування.

1. Метод «Мозковий штурм».

- Діти, якби ваші відповіді з інтерв'ю записати на дошці, що б ми отримали?

(Розповідь, оповідання...)

- Такий запис ще називають текстом.

2. Повідомлення теми та мети уроку.

1) Оголошення теми уроку.

2) Бесіда.

- Чого чекаєте від сьогоднішнього уроку?

- Про що хочете дізнатись?

- Чого навчитись?

3) Слово вчителя.

Наша мова багата та мелодійна. Ми можемо виражати різні думки, почуття. Але, щоб уміти передавати їх послідовно, правильно, красиво, треба ознайомитися з визначенням, що таке текст, правилами побудови тексту, різними видами текстів. Отже, над цим ми розпочнемо працювати сьогодні.

IV. Сприйняття та засвоєння нового матеріалу.

1. Спостереження за мовними явищами.

Записи на дошці:

Заєць

Ми побачили в лісі зайця.

На деревах жовте листя.

Заєць швидко бігає. У лісі

Заєць – невеликий гризун.

У нього довгі ноги, ве-

ликі вуха, короткий хвіст.

дуже красиво. Гарна берізка.

Заєць ніколи не риє нори.

Влітку має пухнасте сіре хутро, а взимку біле.

- Прочитайте два записи.

- Про що або про кого розповідається в першому записі? Дайте відповідь двома словами. (Про ліс, про зайця, про березу...)

- Про що або про кого розповідається в другому записі? (Про зайця)

- Де речення зв'язані між собою за змістом, а де ні? Доведіть.

- Який заголовок написано справа?

- Чи можна до написаного зліва дібрати заголовок? Чому?

Отже, справа ми прочитали зв'язну розповідь, а зліва — окремі речення, не зв'язані між собою за змістом. Таким реченням не можна дати спільну назву.

2. Ознайомлення з правилом на с. 44 підручника.

- Отже, правило нам підказує, що запис на дошці зліва є... (текстом).

- Доведіть, що це текст, посилаючись на правило.

V. Фізкультхвилинка

Сірі зайчики маленькі,

*(Діти показують довгі
вушка зайчика.)*

Вушка є у них довгенькі.

В лісі грались, веселились,
(Оберти навколо себе.)

Й працювати вже навчилися.

А щоб добре працювати,
(Стрибки на місці.)

Треба трішки пострибати.

Відпочили, розім'ялись —
(Нахили тулуба вліво, вправо.)

Й до роботи знову взялися.

(Сісти за парти.)

VII. Закріплення вивченого матеріалу.

1. Робота з підручником.

Виконання вправи 90 (фронтально).

Про що цей текст?

Доберіть заголовок.

Яку добру справу зробив Петрик?

Для чого потрібно саджати кущі, дерева?

Чи саджали ви коли-небудь дерево чи кущ? А хто доглядав за деревами?

Чому треба оберігати природу?

Запишіть у зошит перше та останнє речення тексту.

2. Творча робота.

А ми знову згадаємо про нашого зайчика. На дошці записані речення. Розташуйте їх так, щоб вийшов текст. Доберіть заголовок.

(Спочатку учні працюють над завданням фронтально, а потім записують текст у зошити самостійно.)

Заєць злякався.

Біжить через лісок зайчик.

Дмухнув вітерець.

Він підвівся на лапки і слухає.

Зрадів заєць і почав гризти травичку.

Ось у лісі знову тихо.

3. Бесіда.

- Чого злякався зайчик?

- Що він робив, коли заспокоївся?

- А чи треба охороняти тварин? Чому?

VII. Рефлексивно-оцінювальний етап.

1. Вправа «Незакінчене речення».

Доповніть речення:

Текст — це...

Речення в тексті розміщені...

До тексту можна дібрати...

2. Чи здійснилися ваші очікування від уроку?

Чи задоволені результатом своєї роботи?

3. Домашнє завдання.

Обов'язкове. Вивчити правило на с. 44 підручника, виконати вправу 91.

За бажанням. Знайти загадку про зайця або прислів'я зі словом *заєць*.